

Sivilombudet

Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 2020/52288-10

Arkivkode: 343.2

Dato: 09.07.2021

Svar fra Bufetat, region øst på besøksrapport etter Sivilombudets besøk ved Jong ungdomshjem

Vi viser til Sivilombudets rapport etter besøk ved Jong ungdomshjem 24.-26. september 2019, Bufetats svarbrev datert 8. september 2020, Sivilombudets svarbrev datert 27.10.2020, og Bufetats andre svarbrev om oppfølging av Sivilombudets anbefalinger datert 01.12.21. Videre viser vi til vårt brev av 16. april 2021 og påfølgende møte med Bufetat region øst og leder for Jong ungdomshjem 4. mai 2021.

Som en oppfølging av møtet 4. mai 2021, med påfølgende brev datert 3.6.2021, gjennomgår vi nedenfor de særlige punktene Sivilombudet savner tilstrekkelig informasjon om fra Bufetat region øst og Jong ungdomshjem. Vi redegjør punktvis i henhold til Sivilombudets beskrivelse.

Anbefalinger knyttet til dokumentasjon av tvang

Når det gjelder dokumentasjon av tvang ber Sivilombudet om en orientering om de konkrete tiltakene som er iverksatt for å sikre at tvang gjennomgås sammen med ungdommen og at den individuelle evalueringen dokumenteres. I brev datert 3.6.2021 er dette presisert til å omfatte forhold knyttet til beskrivelse av tvangsbruk og beskrivelse av hvordan vedtak er gjennomgått med de aktuelle ungdommene.

Beskrivelse av tvangsbruk

Sivilombudet presiserer at institusjonen må sikre at protokoller inneholder konkret og detaljert informasjon om begrunnelsen for tvangsbruken samt informasjon om forsøk på bruk av lempeligere midler.

Institusjonen har etter Sivilombudets besøk og innføringen av Bufdirs nye maler for registrering av tvangsbruk, gjennomført tiltak for å sikre større grad av etterrettelighet i dokumentasjon av bruk av tvang:

- Regionale og nasjonale opplæringsløp som er utarbeidet av SKM Trygghet og sikkerhet i samarbeid med Bufdir følges. Alle ansatte får denne opplæringen. I denne opplæringen legges det vekt på å sikre at konkret og detaljert informasjon om begrunnelse for bruk av tvang kommer frem.

Barne-, ungdoms- og familieetaten
Region øst, Behandling for ungdom

Saksbehandler:
Mette Bengtson

Postboks 2233
3103 Tønsberg

- Erfaringer med og evalueringer av tvangsepisoder anvendes i oppdateringen av ungdommens mestringsplaner. Slik oppdatering gjennomføres sammen med ungdommen.

Beskrivelse av hvordan vedtak er gjennomgått med de aktuelle ungdommene

- Ansatte får opplæring i gjennomgang av tvangsepisoder gjennom opplæringsløpene beskrevet over.
- Etter en tvangsepisode gjennomgår ansatte og ungdommen hendelsen, og oppdaterer ungdommens mestringsplaner.
- Ledelse ved institusjonen følger opp at ansatte gjennomgår tvangsbruk med aktuell ungdom. Veiledning og opplæring vil bli gitt ved konkrete behov hos ansatte for å sikre forsvarlig gjennomgang sammen med ungdommen.

Vi vil ellers benytte anledningen til å informere Sivilombudet om Statsforvalters behandling av klager fra ungdom ved institusjonen på tvangsbruk. Av de 5 siste avgjørelsene av klager på tvang har fire ikke medhold og ett medhold.

Anbefalinger knyttet til bruk av fysisk tvang

Konkrete tiltak som er iverksatt ved institusjonen for å følge opp ombudets funn og anbefalinger på dette punktet

- Vi ønsker å presisere at informasjon om en situasjon som ble beskrevet overfor Sivilombudet på sitt besøk, der en ansatt hadde grepet inn fysisk overfor en ungdom uten at dette var dokumentert i tvangsprotokoll eller døgnrappporter for tiltak som faller inn under §13 (se rapportens kapittel 6.3), forstås og behandles som et avvik. Dette er fulgt opp med aktuell ansatt og generelt på institusjonen.
- Vi ønsker å presisere at alle ansatte på Jong etter Sivilombudets besøk er informert om at all bruk av fysisk tvang skal dokumenteres i henhold til rettighetsforskriften. Dette presiseres i opplæring som er beskrevet tidligere, og ledelsen følger opp at dette skjer.

Anbefaling knyttet til begrensninger i bevegelsesfriheten

Sivilombudet ber om en beskrivelse av hvilke konkrete tiltak Bufetat har iverksatt ved institusjonen for å sikre at ansatte på dette punkt arbeider i tråd med barns rettigheter og rettighetsforskriften og at ungdommens rettigheter alltid gjøres tydelig, også for ungdommene selv.

- Ungdommer ved institusjonen har rett til å bevege seg fritt innenfor og utenfor institusjonen og at denne rettigheten kun begrenses etter en individuell og konkret vurdering. Etter Sivilombudets besøk er dette presisert overfor ansatte og ungdommer. Det er presisert at begrensninger i bevegelsesfrihet kun skal skje etter individuelle vurderinger.
- Enhver begrensning blir dokumentert.
- Begrensninger i bevegelsesfrihet som er begrunnet i omsorgsansvaret dokumenteres og legges i logg i fagsystemet BiRK.
- Ved begrensninger i bevegelsesfrihet som er begrunnet i rettighetsforskrift vil det skrives tvangsprotokoll der individuelle vurderinger dokumenteres. Vedtaket gjennomgås med ungdommen.

Anbefalinger knyttet til ransaking

Ombudet merker seg at Bufetat region øst i sitt svarbrev legger til grunn at ransaking kun skal gjennomføres i henhold til rettighetsforskriften og at ransaking er sentralt i opplæring ved institusjonen. Sivilombudet ber om en beskrivelse av hvilke konkrete tiltak Bufetat har iverksatt for å sikre at dette følges opp i praksis:

- Opplæring i rutiner for og bruk av ransaking er en del av regionale og nasjonale opplæringstiltak. De ansatte får opplæring i hvordan utføre dette i praksis gjennom opplæringsprogrammet og gjennom den jevnlige treningen i Trygghet og sikkerhet på institusjon.

- I tråd med rettighetsforskrift skal ransaking alltid foretas på en for ungdommen mest mulig skånsom måte, og individuell vurdering knyttet hver enkelt ungdom skal ligge til grunn. Situasjonen gjennomgås med ungdommen i etterkant.
- Ledelsen ved institusjonen følger opp at dette ivaretas og følges opp av de ansatte.

Anbefalinger knyttet til begrensninger i elektronisk kommunikasjon

Sivilombudet skriver i sitt brev, er trivselsregler ved institusjonen oppdatert, og inndragelse av mobiltelefon for alle på natt som en generell regel er fjernet fra trivselsreglene og erstattet med en oppfordring. Vi ønsker å presisere at ungdommene er gjort kjent med at dette er en frivillig ordning.

Ungdommer ved institusjonen er sikret lik tilgang til nett basert på fellesløsninger. Begrensninger i ungdoms elektroniske kommunikasjon vil skje etter en individuell vurdering og innenfor rammen av institusjonens omsorgsansvar og rettighetsforskriften. En slik begrensning vil dokumenteres i logg (omsorgsansvar) eller gjennom tvangsprotokoll i tråd med rettighetsforskriften.

I tråd med Rundskriv Q-19/2012 vil institusjonen vurdere hvordan deres adgang til å fastsette husordensregler for bruken av elektroniske kommunikasjonsmidler av hensyn til institusjonens ansvar for driften, herunder ansvaret for trygghet og trivsel, best kan ivaretas. I Q-19/2012 trekkes frem at det kan fastsettes husordensregler om at beboere ikke kan snakke i telefonen om natten eller under felles måltider.

Anbefalinger knyttet til begrensninger i retten til privatliv

Trivselsregler

Som Sivilombudet skriver er trivselsreglene endret slik at det ikke lenger er en generell regel om at ungdom ikke får lov å være alene sammen. Når det gjelder ungdommenes rett til å være på hverandres rom, synes vi at vi her står overfor et dilemma. På den ene siden ungdommenes rett til privatliv og selv kunne velge hvem de ønsker å ha besøk av på sitt eget rom og ivaretagelse av retten til privatliv som innebærer nettopp en slik rett. På den andre siden er vi opptatt av å beskytte ungdom mot uønskete hendelser ungdommer imellom. Dette spesielt overfor en gruppe vi vet har vært utsatt for overgrep og andre uønskete hendelser, og ikke nødvendigvis har styrke nok til å begrense besøk når de ikke ønsker det.

Vi merker oss Sivilombudets fortolkning på dette området, og vil følge opp dette. Gjeldende formulering i trivselsregler vil endres i tråd med Sivilombudets anbefalinger slik at det i trivselsreglene presiseres at ungdommer selv skal få bestemme hvem som skal besøke dem på deres rom og at deres rett til å si nei til at andre kommer inn skal respekteres av andre ungdommer. Dette vil følges opp av miljøterapeutisk arbeid med fokus på å styrke ungdommene i å hevde sin rett til nettopp dette.

Eventuelle innskrenkninger av denne retten vil begrunnes i omsorgsansvaret eller rettighetsforskriften og dokumenteres i tråd med dette.

Sletting av innhold på mobiltelefon

Sivilombudet beskriver i sin rapport en situasjon der en ungdom ble avkrevd å slette innhold på sin mobiltelefon, og reagerer på at denne hendelsen omtales som «et unntak og på ingen måte vanlig praksis». Bufetat region øst vil understreke at denne hendelse er å anse som et avvik.

Ansatte er orientert om at de ikke skal utsette beboere for press om å slette opptak eller annen dokumentasjon en ungdom har på sin mobil, og at institusjonens anledning til å be om sletting av bilder eller filmer er knyttet til bilder eller filmer av andre på institusjonen som ønskes eller er lagt ut på internett uten deres samtykke.

Anbefaling knyttet til retten til helse

I vårt tidligere svarbrev viser Bufetat region øst til at Jong ungdomshjem har to rutiner for medisinbehandling, at disse er i tråd med Sivilombudets anbefalinger og at institusjonen påser at all medisin plasseres i låsbart skap.

Vi er enig i Sivilombudets vurdering i at det at det stod en eske med ulike reseptbelagte medisiner åpent fremme på et kontor innebærer brudd på taushetsplikten og forsvarlig medisinbehandling.

Ledelsen ved institusjonen vil sikre at rutiner for medisinbehandling følges og at slike avvik ikke skal forekomme. Eventuelle avvik vil bli registrert i vårt avvikssystem og fulgt opp i tråd med våre rutiner for behandling av avvik.

Vi håper at vi med dette har gitt Sivilombudet en tilfredsstillende redegjørelse av vår oppfølging av ombudets anbefalinger etter besøket på Jong ungdomshjem.

Med hilsen

Ingrid Pelin Berg (e.f.)
regiondirektør

Mette Bengtson
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.